

DARS O‘TISH JARAYONIDA INTERFAOL O‘YIN METODLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Baratov Shahzodbek Chori o‘g‘li¹

Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy
Pedagogika universiteti 3-bosqich talabasi
shahzodbekbaratov@gmail.com

Mamadaliyeva Nodira Isakovna²

Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy Pedagogika universiteti dotsenti
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7074-41262>
n.mamadaliyeva@yandex.ru

Annotatsiya:

Ushbu maqolada dars o‘tishda interfaol metodlardan foydalanish ahamiyati yoritilgan. Interfaol o‘yin metodlari bosqichlari, o‘quvchilarga interfaol o‘yin orqali bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirishdagi o‘rni tahlil qilingan. Mazkur maqola o‘quvchiga mavzuni interfaol o‘yin orqali tushuntirish asosida ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: interfaol, kognitiv, rolly o‘yinlar, simulyatsion, intellektual, Neyro.

Аннотация: В данной статье подчеркивается важность использования интерактивных методов в обучении. Проанализированы этапы интерактивных игровых методов и их роль в формировании знаний, умений и компетенций учащихся посредством интерактивных игр. Целью данной статьи является повышение эффективности обучения путем объяснения темы учащимся посредством интерактивной игры.

Ключевые слова: интерактивные, познавательные, ролевые игры, симуляционные, интеллектуальные, нейро.

Abstract: This article emphasizes the importance of using interactive methods in teaching. The stages of interactive gaming methods and their role in the formation of knowledge, skills and competencies of students through

interactive games are analyzed. The purpose of this article is to improve the effectiveness of learning by explaining the topic to students through an interactive game.

Key words: interactive, educational, role-playing games, simulation, intellectual, neuro.

Interfaol o'yin metodlari - bu o'quv jarayonini faollashtirish, bilimlarni mustahkamlash va amaliy ko'nikmalarni shakllantirish uchun mo'ljallangan maxsus pedagogik usullar majmuasidir. Bu metodlar talabalarning faol ishtirokini ta'minlaydi va ularga bilimlarni mustaqil ravishda egallash imkoniyatini beradi [1].

O'yin metodlaridan foydalanish an'anaviy pedagogikada uzoq tarixga ega. XX asrning ikkinchi yarmida bu metodlar universitet darajasidagi ta'limga ham kirib bordi. Zamonaviy o'quv adabiyotlarida interfaol o'yinlar kognitiv jarayonlarni faollashtirishning eng samarali vositalaridan biri sifatida tavsiflanadi [2].

Interfaol o'yinlar inson psixologiyasining quyidagi jihatlariga asoslanadi:

- O'yin shaklida taqdim etilgan material yaxshiroq esda qoladi
- Raqobat muhiti o'quv motivatsiyasini oshiradi
- Amaliy vazifalar bilimlarni mustahkamlaydi [3]

Universitetda o'qitish jarayonida quyidagi interfaol o'yin turlarini qo'llash ijobiy natijalarga olib keladi.

Rolli o'yinlar

Talabalarga muayyan professional rollarni o'ynash orqali kompleks vaziyatlarni hal qilish imkoniyati beriladi. Bu metod ayniqsa ijtimoy fanlar va biznes ta'limida samarali hisoblanadi [4].

Simulyatsion o'yinlar

Real hayotiy jarayonlarning soddalashtirilgan modellari bo'lib, ular talabalarga xato qilishdan qo'rqmasdan tajriba orttirish imkoniyatini beradi. Texnik va tabiiy fanlar uchun juda qimmatli hisoblanadi [5].

Intellectual musobaqalar

Fanlararo bilimlar musobaqalari, kvizlar, "Aqliy kurash" kabi o'yinlar talabalarning bilim darajasini tekshirish va ularni rag'batlantirish uchun qo'llaniladi [6].

Ishchi guruhlar bilan ishlash

Kichik guruhlarda ishlash, "Aqliy xarita" usuli, "Moderator" o'yini kabi metodlar talabalarning jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi [7].

Interfaol o'yin metodlarining samaradorligi va qo'llash usullarining ahamiyati shundaki, talabalarda darsga qiziqish va dunyoqarashini kengayishi kuzatiladi.

O'quv samaradorligiga ta'siri

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol o'yin metodlari:

- Materialni yaxshiroq tushunish va eslab qolish darajasini 40-60% ga oshiradi
- Talabalarning darsga qiziqishini oshiradi
- Mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi [8]

Qo'llash metodikasi

Interfaol o'yin metodlarini samarali qo'llash uchun quyidagi tamoyillarga rioya qilish kerak:

- o'yin vazifalari o'quv dasturining mazmuniga mos kelishi;
- o'yin jarayoni nazariy bilimlar bilan mustahkamlanishi;
- har bir talabaning faol ishtiroki ta'minlanishi;
- o'yin natijalarini tahlil qilish va umumlashtirish [9]

Cheklovlar va yechimlar

Interfaol metodlarni qo'llashda quyidagi muammolar yuzaga kelishi mumkin:

- Vaqt etishmovchiligi (yechim: darsning faqat bir qismida qo'llash)
- Katta guruhlarda samarasizlik (yechim: kichik guruhlariga bo'lish)
- Ba'zi talabalarning passivligi (yechim: individual yondashuv) [10]

Mustahkamlash darsini o'tishda qo'llaniladigan interfaol metodlar ham yaxshi natijalarga olib keladi. Masalan, o'yin metodlarini ko'rib chiqamiz.

Neyro o'yin metodi

Doiralarni raqam va ranglarga qarab to'g'ri to'ldirib chiqish kerak.

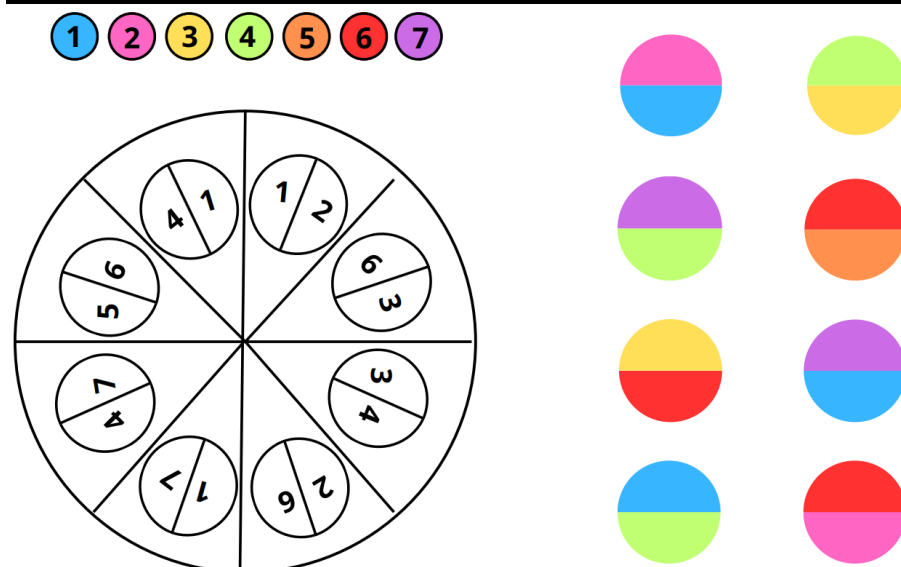
E- Global Congress

Hosted online from Dubai, U. A. E., E - Conference.

Date: 30th June 2025

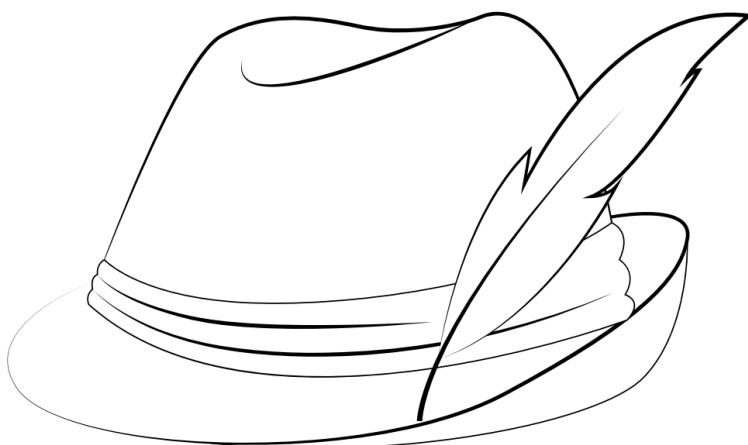
Website: <https://eglobalcongress.com/index.php/egc>

ISSN (E): 2836-3612

Bu o'yin metod mustahkamlash darsida va uyga vazifani so'rashda qo'llaniladi. Guruhni ikkita jamoaga bo'lib 30 sekund qo'yib aylantiriladi. Bunda qaysi jamoa shu vaqt davomida to'g'irlab to'ldirilmasa fanga tegishli o'tilgan mavzu yuzasidan savollar beriladi.

Musiqali shlyapa metodi

Bu interfaol metodni mustahkamlash darsida qo'llaniladi. Bunda 8- 10 nafar talabalar chiqariladi va doira shaklda turiladi. Shlyapa bitta talabani boshiga kiygiziladi va musiqa qoyilib, bitta bitta bir birini boshiga o'tkaziladi. O'yin davomida musiqa to'xtatiladi, shlyapa kimni boshida yo qo'lida qolsa unga fan va mavzu yuzasidan savol beriladi, savolga javob bera olsa o'yinda qo'shib davom ettiradi, savolga javob bera olmasa o'yinni tark etadi.

Yashirin gap metodi

Bu metod mustahkamlash darsida va mavzuni mustahkamlashda ham qo'llasa bo'ladi.

Metodni qo'llashda harflardan iborat kartochka ichiga savollar yozilgan bir xil ikkita guruhga moslab tayyorlanadi. Ikkita gruppaga ham bir xil gap savollari xar xil bo'lishi mumkin. Talabalarni ikkita jamoaga bo'lib kartochkalarni tarqatamiz ikkala guruhga alohida alohida, talabalar kartochka ichidagi savollarga to'g'ri javob berib gapni to'g'ri yig'ishi kerak. Xulosa qilib aytganimizda, dars jarayonida Interfaol o'yin metodlaridan foydalanish, talabalarni dunyoqarashini kengaytiradi, fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi, mustaqil fikrlashga va ijodkorligini to'liq namoyon etishlariga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. B. B. Ergasheva. Pedagogika fanining zamonaviy muammolari. - T.: O'qituvchi, 2020. - 245 b.
2. Z. F. Sharopova, «Ta'lim texnologiyalari» darslik. – T.: «Navro'z» nashriyoti, 2019, 340 bet.
3. X.X. Xolmirzayev pedagogika fanlari doktorlari. O'quv jarayonida interfaollik. - T.: O'zbekiston, 2021. - 320 b.

4. O'. Rasulov. Aktiv ta'lim metodlari. - T.: Nihol, 2018. - 156 b.
5. L.T. G'aniyeva. O'yinlar orqali o'qitish. - T.: Ma'naviyat, 2022. - 210 b.
6. A.B. Karimov. Universitet pedagogikasi. - T.: Universitet, 2020. - 278 b.
7. Sh.T. Yo'ldoshevning metodik qo'llanmasi. Talabalarni faollashtirish usullari. - T.: Akademiya, 2019. - 195 b.
8. M.N. Siddiqov. Ta'limda innovatsion yondashuvlar. - T.: Innovatsiya, 2021. -230 b.
9. R.X. Jumaboyeva. O'qituvchining metodik qurollari. - T.: Bilim, 2022. - 265 b.
10. N.A. Hasanov. Ta'lim jarayonini tashkil etish. - T.: Ma'rifat, 2020. - 180 b.
11. N.Adizova, & N.Mamadaliyeva. (2025). Metallmaslar mavzusini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash va dars jarayonida tadbiq etish metodikasi. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14888446>
12. Риксиева., Н.И.Мамадалиева. (2021). Разработка методики преподавания курса органической химии на основе модульной кредитной системы: Массив. European Scholar Journal, 2(6), 118–120. Получено с <https://scholarzest.com/index.php/esj/article/view/937>.
У.Ш. Рихсиева (2025). МЕТОДИКА ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В ВУЗАХ ПО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ОБУЧЕНИЯ. Inter education & global study, 3 (3), 331-339.Ш. Рихсиева (2025). МЕТОДИКА ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В ВУЗАХ ПО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ОБУЧЕНИЯ. Inter education & global study, 3 (3), 331-339.Ш. Рихсиева (2025). МЕТОДИКА ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В ВУЗАХ ПО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ОБУЧЕНИЯ. Inter education & global study, 3 (3), 331-339.